

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3042/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.X.10.103/2020/5. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Schiffer András ügyvéd; Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Mfv.X.10.103/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.390/2019/9. számú ítéletére és a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.59/2019/17. számú ítéletére kiterjedő hatállyal. Indítványozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. §-a szerinti eljárásában a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangját is vizsgálja, és ekként másodlagosan a támadott rendelkezés megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy 2017 márciusától munkaerő-kölcsönzés keretében foglalkoztatták. 2019. február 13-án és 14-én a kölcsönvevőnél szervezett sztrájkban vett részt. Pár nappal később, 2019. február 18-án a logisztikai részlegen tartott állománygyűlésen több alkalmazottal – az indítványozóval is – közölték, hogy munkavégzésére a továbbiakban nem tartanak igényt. Erről még aznap az indítványozót, illetve a kölcsönbeadó munkáltatót e-mailben tájékoztatták. A kölcsönvevő az e-mailben a munkavégzés megszüntetésének indokaként olyan okokat jelölt meg, amelyek kizárólag az indítványozó munkavégzésére irányultak. Ezt követően a kölcsönbeadó munkáltató az indítványozó munkaviszonyát 2019. február 22-én az Mt. 64. § (1) bekezdésének *b)* pontjára, valamint a 220. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással, felmondás útján, 15 nap felmondási idővel megszüntette. A felmondás indokolása szerint a felmondásra az adott okot, hogy a kölcsönvevő az indítványozó munkavégzésére a továbbiakban nem tartott igényt, a kölcsönbeadó munkáltató pedig az indítványozó részére más munkalehetőséget nem tudott biztosítani.
- [3] Az indítványozó a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye iránt 2019. március 22-én a kölcsönbeadó munkáltató ellen keresettel fordult a bírósághoz. Keresetében azt állította, hogy a munkaviszonyát jogellenesen szüntették meg, annak valós indoka a kölcsönvevő munkáltatónál szervezett sztrájkban való részvétel volt. Az első fokon eljáró Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a keresetet elutasította. Azzal érvelt, hogy a munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó speciális szabály szerint a kikölcsönzés megszűnése a kölcsönbeadó működésével összefüggő oknak minősül, így a felmondás önmagában erre hivatkozva az Mt. 220. § (1) bekezdése alapján jogszerű volt, a kikölcsönzés megszűnésének valós okát sem a kölcsönbeadó munkáltatónak, sem a bíróságnak nem kellett vizsgálnia. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a Kúria ezt az ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] Az indítványozó a bírói döntéseket támadó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XVII. cikk (2) és (3) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Álláspontja szerint a munkabeszüntetéshez való joga, valamint a méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való joga tekintetében az Alaptörvény alapján az államot intézményvédelmi kötelezettség terheli. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége érvényesül a visszaélészerű joggyakorlás – munkaviszony-típustól független – tilalmának megállapításán [Mt. 7. § (1) bekezdés], továbbá a munkáltatói felmondás esetére előírt valós, világos és okszerű indokolási kötelezettségen [Mt. 66. § (1)–(2) bekezdés] keresztül. Ennélfogva a munkaviszony-megszüntetés jogszerűségének vizsgálata körében a kikölcsönzés megszüntetésének valós indokát a bíróságnak fel kell, illetve fel kellett volna tárnia és figyelembe kellett volna vennie, s nem elégséges az a formalizált érvelés, hogy a kölcsönvevő a jognyilatkozatával a kikölcsönzést megszüntette.

Az indítványozó szerint a bíróságok által elfogadott és alkalmazott formalizált érvelés kiüresíti a munkavállalók jogvédelmét, védtelenné teszi a munkavállalót akkor, amikor a kikölcsönzés, illetve a munkaviszony megszüntetése a szervezett munkabeszüntetés megtorlására és a munkahelyi véleménynyilvánításhoz való jog elfojtására irányul, s ekként a munkáltató visszaélésszerű joggyakorlásának minősül.

- [5] Az indítványozó kérte továbbá, hogy abban az esetben, ha az Alkotmánybíróság megítélése szerint a sérelmezett bírói döntések alaptörvény-ellenessége nem állapítható meg, az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján folytassa le az Abtv. 26. §-a szerinti eljárást az Mt. 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára, és kérte a rendelkezés megsemmisítését az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdésébe ütközése miatt. Az indítványozó úgy vélte, hogy ha az Alaptörvény sérelme nem a bírói döntésekből következik, akkor az érintett rendelkezésből ered, mert kizárja az Mt. 7. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát, és azáltal nem teszi lehetővé a kölcsönvevői jognyilatkozat jogszerűségének, valóságosságának vizsgálatát, kiüresítve így a munkavállalók jogainak védelmét.
- [6] Az Innovációs és Technológiai Minisztérium foglalkoztatáspolitikáért felelős államtitkára az indítvánnyal kapcsolatos álláspontjáról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, de kizárólag a támadott jogszabályhellyel összefüggésben foglalt állást. Állásfoglalásában ismertette az Mt. XVI. fejezete, s benne a 220. § (1) bekezdés megalkotására irányuló jogalkotói szándék hátterét. Kifejtette: „Az Mt. koncepciója az, hogy a munkaerő-kölcsönzésre létrejött munkajogviszony megszüntetésére is az általános szabályok (Mt. 63–85. §) alkalmazandóak, az Mt. 220. §-ában foglalt speciális szabály mellett. Ez utóbbi rendelkezés megalkotása azt a célkitűzést követi, hogy a foglalkoztatási forma rugalmasságának a munkajogviszony megszüntetésekor is érvényesülnie kell.” Előadta továbbá: „Az Mt. 220. § (1) bekezdése a munkaerő-kölcsönzés kapcsán speciális felmondási indokot rögzít. Eszerint az Mt. 66. § (2) bekezdése alkalmazásában a kölcsönbeadó működésével összefüggő oknak minősül a kikölcsönzés megszűnése. A kikölcsönzés megszűnését számos körülmény megalapozhatja, ugyanakkor az Mt. nem szabályozza azt, hogy melyek lehetnek ezek. Továbbá azt sem, hogy a kikölcsönzés megszűnéséhez milyen tényleges okok, indokok szolgálhatnak alapul, és erre vonatkozóan nem ír elő indokolási kötelezettséget. Azaz, ha a kölcsönvevő nem tart igényt a munkavállaló munkájára, a kikölcsönzés megszűnésére hivatkozhat, amely következtében a kölcsönbeadó akár felmondással meg is szüntetheti a munkaviszonyt. A felmondásnak tehát jogszerű indokát képezheti az, hogy a kikölcsönzés megszűnt. Ezáltal a kikölcsönzés megszűnése önmagában világos és valós indokát képezheti a munkaviszony megszüntetésének. Azaz a kölcsönbeadó a felmondás indokolásában további felmondási indokot nem köteles megjelölni.” Állásfoglalásának végén arra is utalt, hogy szerinte az indítványozó nem jelölte meg, hogy „az Alaptörvény XVII. cikke miért nincs összhangban az Mt. kifogásolt rendelkezésével”. Állásfoglalását végül azzal zárta, hogy álláspontja szerint az indítvány nem megalapozott.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönten a jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [9] Az indítványozó – jogi képviselője útján – 2021. február 1-jén vette át a Kúria támadott ítéletét. Az alkotmányjogi panaszt 2021. március 21-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben postai úton terjesztette elő, panaszában a rendes jogorvoslattal nem támadható bírói döntést támadta. Az Alkotmánybíróság főtítkára az indítványozó jogi képviselőjét hiánypótlásra hívta fel, mivel alkotmányjogi panasz nem tartalmazott részletes, alapjogi érveléssel is ellátott indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés, illetve jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint mert alapjogsérelmét nem támasz-

totta alá alapjogi érveléssel ellátott indokolással. Ezt az indítványozó jogi képviselője 2021. május 21-én vette kézhez, hiánypótlását 2021. június 7-én határidőben adta postára. Az Alkotmánybíróság eljárását a kiegészített indítványra figyelemmel folytatta le.

- [10] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletét, továbbá az első- és másodfokon hozott ítéleteket is támadta. Az indítványozó a Kúria ítélete és a támadott ítéletek kapcsán is egyaránt azért kérte az Alaptörvény sérelmének megállapítását, mert munkaviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítása és ennek jogkövetkezménye iránt indított munkaügyi perben úgy vélte, hogy az eljáró bíróságok a munkaviszony megszüntetésének valós okát nem vizsgálták, erre vonatkozóan nem folytattak bizonyítási eljárást.
- [12] Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető tehát általános felülbírálati fórumnak, és e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmének keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már ezért arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alaptörvénynek az indítványozók által felhívott XVII. cikk (2)–(3) bekezdése nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az indítvány az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdése sérelmére történő hivatkozással valójában a munkaviszony megszüntetésének ismételt felülvizsgálatára irányult. Az indítvány ekként nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely annak befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg ezért, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [13] Az indítványozó másodlagosan az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság folytassa le az Abtv. 26. §-a szerinti eljárást az Mt. 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára, és kérte a rendelkezés megsemmisítését az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdésébe ütközése miatt. Az indítványozó az érintett rendelkezés kapcsán az Mt. 7. § (1) bekezdése alkalmazhatóságának kizárását sérelmezte, valamint azt, hogy nem teszi lehetővé a kölcsönvevői jognyilatkozat jogszerűségének, valóságosságának vizsgálatát. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azonban nem fejtette ki, hogy az Mt. 220. § (1) bekezdése miért nincs összhangban az Alaptörvény XVII. cikk (2)–(3) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az indítványban kifejezetten meg kellett volna jelölni, hogy a kifogásolt rendelkezés az Alaptörvény megjelölt rendelkezését miért sérti {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [14] 3. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az Mt. 220. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése *e)* pontjában foglaltaknak, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz önmagában nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének. Ezért az Alkot-

mánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/781/2021.

